

MEBİ 1.2. ve 3. Denemeler

1. İngilizler'in isteği ile on binlerce Avustralyalı ve Yeni Zelandalı genç, 15 bin km uzaklıktaki Türk topraklarına doğru yola çıktılar. Üç aya yakın süren bir deniz yolculuğundan sonra Gelibolu Yarımadası'na ulaştılar... Anzac (Anzak) askerleri yaptıkları taarruz karşısında, Türk askerinin hiç tahmin etmedikleri güçlü direnişiyle karşılaştılar. Avustralya 26 bin, Yeni Zelanda da 7500 askerini bu savaşta kaybetti. 24 Nisan'ı 25 Nisan'a bağlayan gece şafak vakti Anzaklar beyaz bayrağı çekerek barış istedi.

Verilen metinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çanakkale Cephesi'nin savunma cephesi olduğu.
B) Türk askerinin kahramanca savaştığı.
C) Bu cephede gösterilen direncin I. Dünya Savaşı'nı uzattığı.
D) İngiliz sömürgelerinden gelen askerlerin bu cephede başarısız olduğu.

2. Avrupa ülkelerinin I. Dünya Savaşı'na girmeden önceki son durumları:

İTİFAK DEVLETLERİ	İTTİFAK DEVLETLERİ
İngiltere, büyük bir sömürge ağına sahipti. Ekonomi alanında Almanya'yı kendisine rakip olarak görüyor ve Almanya'yı bu yarışın dışına itmek istiyordu.	Almanya, siyasi birliğini geç tamamladığı için sömürgecilik yarışına sonradan katılmıştı. Bu gelişmeye bağlı olarak İngiliz sömürgelerine göz dikti. Fransa'dan Alsas-Loren bölgesini alması nedeniyle Fransa ile mücadele halindeydi.
Fransa, sömürgecilik yarışından daha fazla pay alabilme isteği ile kömür rezervi bakımından zengin Alsas-Loren bölgesini Almanya'dan geri almak istiyordu.	İtalya, Almanya gibi siyasi birliğini geç tamamlamıştı. Bu nedenle sömürge arayışı içindeydi.
Rusya, Balkanlarda Panславizm politikası uygulayarak bu bölgeye sahip olmak istiyordu. Rusya, bu politikasına engel olmak isteyen Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile çıkar çatışmasına girmişti.	Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Rusya'nın Balkanlardaki politikalarından çok rahatsızdı. Rusya'yı tek başına durduramayacağını bildiği için Almanya ile yakınlaşma çabası içindeydi.

Bu bilgilere göre I. Dünya Savaşı'nın başlamasında,

- I. Ekonomik rekabet
II. Kültürel rekabet
III. Siyasi rekabet

çekişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II, III

3. Mustafa Kemal, Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesi üzerine Sofya Ateşeliği'nden alınarak cephede görevlendirilmeyi istedi. Taleplerine karşılık bulamayınca son çare olarak Başkomutan Vekili Enver Paşa'ya bir mektup gönderdi. Mektupta şunları yazıyordu: "Vatanın savunulmasına yönelik etkin görevden daha önemli ve yüce bir görev olamaz. Arkadaşlarım cephede, ateş hattında savaşıırken ben Sofya'da ateşelik yapamam. Eğer birinci sınıf subay olma yeterliliğinde değilsem lütfen söyleyiniz."

Verilen metne göre Mustafa Kemal için aşağıdakilerden hangisini söylemek yanlış olur?

- A) Vatansever bir tutum sergilemiştir.
B) Vatan için savaşmayı kutsal bir görev olarak görmüştür.
C) Aktif olarak savaşmak istediğini belirtmiştir.
D) Savaş başladığında gizlice cepheye katılmıştır.

4. İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti'ne Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalatarak gizli antlaşmalarla daha önce paylaştıkları Osmanlı topraklarını işgal etmek için hukuki dayanağı elde etmiş oldu. Mondros'un maddelerine bakıldığında Osmanlı Devleti her türlü işgale karşı açık hâle gelmişti. İşgallere karşı koymasını engellemek için de bütün tedbirler alınarak Osmanlı Devleti savunmasız hâle getirilmişti. Özellikle Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7 ve 24. maddeleri, İtilaf Devletleri'nin Osmanlı topraklarında istedikleri yerleri işgal etmelerine zemin hazırlamıştı.

Verilen metne bakıldığında Mondros Ateşkes Antlaşması'nın maddelerinin hangisinden bahsedilmemiştir?

- A) Kömür, akaryakıt ve benzer kaynaklarda, ülkenin ihtiyaçları karşılandıktan sonra, İtilaf Devletleri'ne satın alma kolaylığı sağlanacak.
- B) İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak.
- C) Vilayet-i Sitte denilen altı vilayette (Erzurum, Van, Bitlis, Sivas, Harput, Diyarbakır) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal hakkına sahip olacak.
- D) Osmanlı orduları terhis edilecek; ordunun taşıt, araç gereç, silah ve cephanesine İtilaf Devletleri tarafından el konulacak.

5. 12 Ocak 1920'de Mebusan Meclisi, İstanbul'da çalışmalarına başlamış ve 17 Şubat 1920'de Misakımillî Kararları tüm dünyaya ilan edilmiştir. Ancak İtilaf Devletleri Misakımillî Kararları'nın kabulünden rahatsız olmuştur. 16 Mart 1920'de İngilizler, toplantı halinde olan Mebusan Meclisi'ni basmış ve dağıtmıştır. Bazı mebuslar (milletvekilleri), işgal güçleri tarafından tutuklanmıştır. Mustafa Kemal, İstanbul'un işgal edilerek Mebusan Meclisi'nin dağıtılması üzerine kolordu komutanlarına ve valilere yolladığı telgraflarda Temsil Heyeti'nin Anadolu'daki tek yetkili makam olduğunu, yeniden seçim yapılması gerektiğini ve Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip meclisin açılacağını bildirmiştir.

Yaşanan bu gelişmelere bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) İtilaf Devletleri Mebusan Meclisi'ni dağıtarak millî iradeyi yok etmeye çalışmıştır.
- B) Meclisin dağıtılması İstanbul Hükümeti tarafından tepkiyle karşılanmıştır.
- C) Mebusan Meclisi'nin kapatılması Ankara'da BMM'nin açılmasına ortam hazırlamıştır.
- D) Misakımillî Kararları işgalci güçlerin çıkarlarına ters düşmektedir.

6. Aşağıda millî cemiyetlerden bazıları hakkında bilgiler verilmiştir.

İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti
İzmir ve çevresinin Yunanlara verilmesini engellemek için kurulmuştur.	Karadeniz'de Rum çeteleri tarafından Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını engellemek için faaliyet göstermiştir.

Verilen bilgilere göre bu cemiyetlerin;

- I. Millî egemenlik
II. Bağımsızlık
III. Manda himaye

düşüncelerinden hangilerini savunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III

7. İtilaf Devletleri ile Osmanlı Hükümeti arasında imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bazı maddeleri şunlardır:

- Sınırların korunması ve iç güvenliğinin sağlanması için bırakılacak bir miktar kuvvet dışında Osmanlı ordusu derhal terhis edilecektir.
- Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demir yollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.
- İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti'nin imkânlarından faydanlanmak istemiştir.

Buna göre verilen maddelerle ilgili,

- I. Türk halkının yapılan işgallerden haberdar olması engellenmek istenmiştir.
- II. Osmanlı Devleti savunmasız bırakılmak istenmiştir.
- III. İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'nin ekonomik kaynaklarını sömürmek istemiştir.

çıkartımlardan hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

8. Aşağıda Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardan bazıları verilmiştir.

- Manda ve himaye kabul edilemez.
- Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
- Kuvâ-yı Millîye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.
- Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

Bu kararlara göre yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Tam bağımsızlık ilkesi kabul edilmiştir.
- B) Gelecekte yönetim şeklinin değişeceği ifade edilmiştir.
- C) Türk vatanının bölünmez bütünlüğünden bahsedilmiştir.
- D) Uluslararası eşitlik ilkesine göre hareket edilmiştir.

9. XIX. yüzyıl sonlarından Trablusgarp ve Balkan savaşlarına uzanan süreçte Osmanlı Devleti önemli miktarda toprak kayıpları yaşamıştı. Enver Paşa'nın başını çektiği İttihat ve Terakki'nin liderleri ve Almanya'nın yanında savaşa girilmesini savunan devlet adamları, savaşı Almanya'nın kazanacağına inanıyordu. Böylece yakın dönemde kaybedilen topraklar geri alınacaktı. Ayrıca Rusya'ya karşı bir cephe açılarak Orta Asya'da yaşayan Türk toplulukları Rusya'nın boyunduruğundan kurtarılacak ve Turancılık ideali gerçekleştirilmiş olacaktı. Sadrazam Sait Halim Paşa'nın yalısında, İttihat ve Terakki mensuplarının tercihleri doğrultusunda 2 Ağustos 1914 tarihinde Almanya'yla gizli bir ittifak antlaşması yapıldı.

Metne göre Osmanlı Devleti'nin savaşa katılması hakkında yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) İttihat ve Terakki liderleri yayılmacı bir dış politikayı benimsemişlerdir.
- B) Osmanlı Devlet adamları Almanya'nın savaşı kazanacağına inanmışlardır.
- C) Orta Asya'da yaşayan Türklerle birleşerek, büyük bir Türk Devlet'i kurmak istenmiştir.
- D) Daha önceki dönemde kaybedilen toprakları geri almak amaçlanmıştır.

10. Sırbistan'da Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdının öldürülmesi üzerine Avusturya-Macaristan İmparatorluğu 28 Temmuz 1914'te Belgrad'ı bombalayarak Sırbistan'a savaş ilan etti. Daha önce yapılan anlaşmalar gereğince Rusya Sırbistan'ı destekledi ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na savaş açtı. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na garanti vermiş olan Almanya ise Rusya'ya ve ardından Fransa'ya savaş ilan etti. Bu gelişmeler üzerine İngiltere Almanya'ya savaş açtı. Birbirlerine ittifaklar yoluyla bağlanmış olan devletler böylece kendilerini bir savaşın içinde buldular.

Verilen bilgilere göre,

- I. Devletler arası bloklaşmalar yaşanmaktadır.
II. Savaş öncesi anlaşmalar yapılmıştır.
III. Osmanlı Devleti tarafsız kalmıştır.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

11. Irak Cephesi, bölgedeki petrol alanlarını ele geçirmek ve kuzeye doğru ilerleyip Ruslara destek olmak isteyen İngiliz kuvvetleri tarafından açıldı. Basra Körfezi'nden çıkarma yaparak Bağdat'a doğru ilerlemeye çalışan İngilizlere karşı Osmanlı kuvvetleri, Selman-ı Pâk Muharebeleri'nde büyük bir zafer elde etti. Halil (Kut) Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Kut'ül Amâre denilen yerde İngiliz kuvvetlerini kuşattı. İngiliz askerleri, komutanları General Townshend (Tavzınd) ile birlikte esir alındı. Ancak bölgeye yeni kuvvetler gönderen İngilizler, 1917 yılında Bağdat'ı işgal edip Musul'a doğru ilerlediler.

Aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nı kazanan devletler arasında yer almıştır.
- B) İtilaf Devletleri, müttefikleri Rusya'ya yardım etmek istemiştir.
- C) Osmanlı Devleti, Irak cephesinde Selman-ı Pâk Muharebeleri'nde başarı sağlamıştır.
- D) Irak Cephesi'nin açılmasında İngilizlerin ekonomik çıkarları da etkili olmuştur.

12. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bazı maddeleri şunlardır:
- Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir. Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.
 - İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir. (7. Madde)
 - Doğudaki altı vilayette (Sivas, Elâzığ, Diyarbakır, Bitlis, Erzurum, Van) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edilebilecektir. (24. madde)

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın verilen maddeleri ile İtilaf Devletlerinin amaçları eşleştirildiğinde aşağıdaki seçeneklerden hangisi dışarıda kalır?

- A) İleride kurulması amaçlanan Ermeni devletine zemin hazırlamak
- B) İşgallere karşı Türk milletinin birleşerek direnişe geçmesini engellemek
- C) Osmanlı topraklarının işgaline hukuki zemin hazırlamak
- D) Osmanlı Devleti'ni savunmasız hâle getirmek ve işgalleri kolaylaştırmak

13.

Amasya Genelgesi

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- İstanbul Hükümeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum, milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya duyurmak için her türlü baskıdan uzak, millî bir kurul oluşturulmalıdır.

Amasya Genelgesi'nin verilen maddelerinden hareketle aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Vatanımızın işgal tehlikesi altında olduğu
- B) Millî Mücadele'nin ilk belgesi olduğu
- C) İstanbul Hükümeti'nin işgallere karşı koyamadığı
- D) Kurtuluşun millet tarafından gerçekleştirileceği

14. Sivas Kongresi'nden sonra Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne bağlı olarak faaliyet gösteren cemiyetlerin etkinliği ve sayısı giderek artmıştır. Bunların en önemlilerinden biri de Sivas merkezli olarak kurulan Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'dir. Sivas Valisi Reşit Paşa'nın eşi Melek Hanım'ın kurucusu olduğu bu cemiyetin faaliyetleri kapsamında bir atölye kurulmuş ve bu atölyede askerlerimize gerekli giysiler dikilmiştir. Orduya para ve mal yardımı kampanyaları düzenlenmiştir. Ayrıca cemiyette görev yapan Sivaslı kadınlar, göçler ile işgaller sırasında öksüz ve yetim kalmış çocukları "Darüleytam" (yetimler yurdu) bünyesinde himaye etmişlerdir.

Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti hakkında verilen bilgilere bakılarak

- I. kültürel,
II. ekonomik,
III. sosyal

alanlardan hangilerinde Millî Mücadele'ye katkı sağlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

15.

“Kuvayımilliye birliklerine eli silah tutan her yaştan kadın-erkek bütün vatanseverler katılabiliyordu. Büyük çoğunluğunu sivil halkın oluşturduğu bu birliklerin ihtiyaçları da yine halk tarafından karşılanıyordu. Kuvayımilliye birlikleri, düzenli ordu kurulana kadar işgalci devletlere karşı mücadele ettiler. Büyük Millet Meclisi açıldıktan sonra meclise karşı çıkarılan isyanların bastırılmasında görev aldılar. Daha sonra ise kuvayımilliye birlikleri birleştirilerek düzenli orduya dönüştürüldüler.”

Verilen bilgilere bakılarak kuvayımilliye birlikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İşgalciler ve isyancılar ile mücadele etmişlerdir.
- B) Düzenli orduya girmemek için direnmişlerdir.
- C) Vatanseverlik duygularıyla hareket etmişlerdir.
- D) İhtiyaçları halk tarafından karşılanmıştır.

CEVAP ANAHTARI

1. C	2. B	3. D	4. A
5. B	6. B	7. D	8. D
9. A	10. A	11. A	12. B
13. B	14. C	15. B	